

Skrikwekkende Verhale

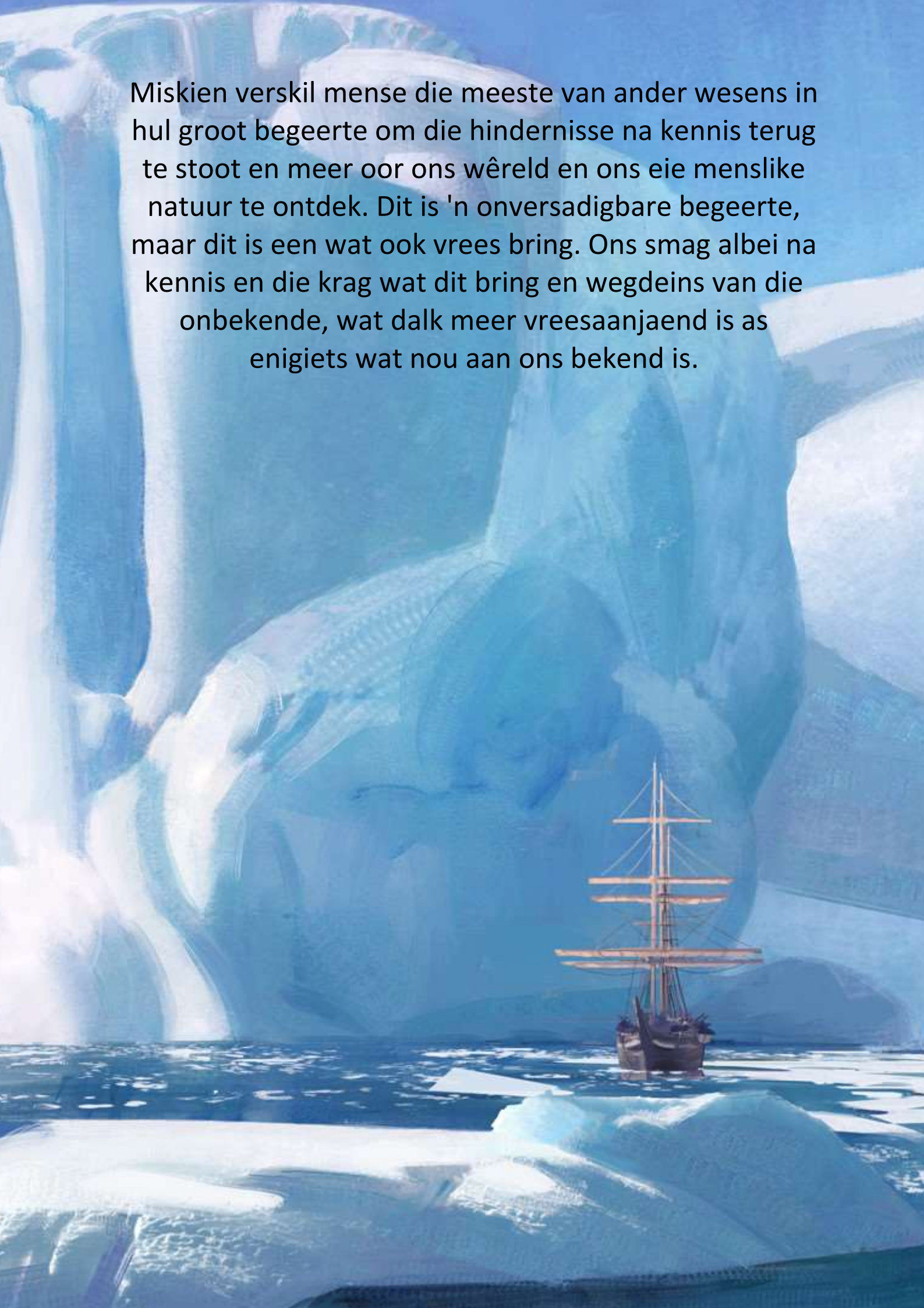
'n Monsteragtige Skepping

Oorvertel Deur Nicola
Baxter

THINK
DIGITAL ACADEMY

Miskien verskil mense die meeste van ander wesens in hul groot begeerte om die hindernisse na kennis terug te stoot en meer oor ons wêreld en ons eie menslike natuur te ontdek. Dit is 'n onversadigbare begeerte, maar dit is een wat ook vrees bring. Ons smag albei na kennis en die krag wat dit bring en wegdeins van die onbekende, wat dalk meer vreesaanjaend is as enigiets wat nou aan ons bekend is.

Die verhaal van Frankenstein begin met die briewe van 'n Engelse ontdekkingsreisiger op 'n reis na die Noordpool.

Die datum is iewers gedurende die agtiende eeu, toe daardie ysige ryke nog nie verken was nie, maar 'n gees van verkenning het baie harte gevul in daardie dae, veral in wetenskaplike sake.

Robert Walton, die leier van hierdie ekspedisie, wou nie net plekke besoek wat nog nooit voorheen deur menslike oë gesien was nie, maar ook om die bron van die magnetisme te ondersoek wat veroorsaak het dat sy kompas immer noordwaarts wys.

Dit was terwyl sy skip, op pad na die Pool, vinnig in pakys vasgevang was dat Walton die eerste keer, ver weg, 'n ontsagwekkende figuur gesien het.

Dit het op 'n slee gery wat deur honde getrek was, maar wat die Engelsman die sterkste getref het, was die grootte van die bestuurder. Hy het amper soos 'n reus gelyk.

Die volgende oggend was daar nog 'n verrassing. Drywende ys het 'n ander figuur na die kant van die skip gebring wat naby aan die dood in sy eie sneeubedekte slee gelê het. Net een van sy honde het oorgebly, en dit was eers na aansienlike sorg en aandag aan boord van die skip dat die uitgeteerde man sterk genoeg geword het om te praat.

Toe hy gevra is hoekom hy in so verlate plek reis, het die swak en half gek man geantwoord: "Ek soek na iemand wat gevlug het." Walton het geraai dat dit die groot figuur was wat hy die vorige dag gesien het. Dit het gou duidelik geword dat die vreemdeling in gees sowel as liggaam ly. Sy wanhoop was heeltemal te duidelik. In die daaropvolgende dae het hy die Engelsman hom vertrou en ingestem om hom sy ontstellende storie te vertel.

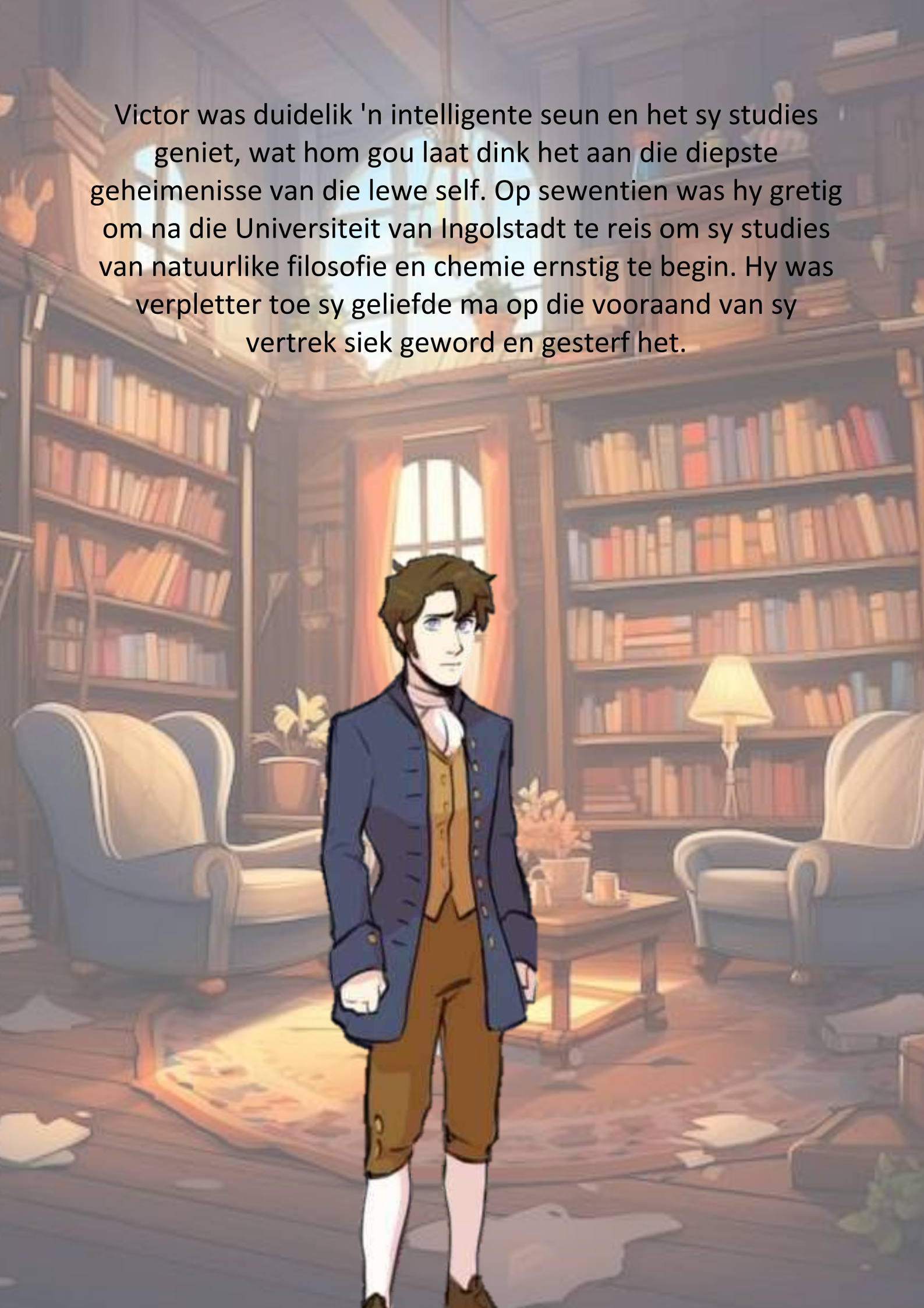
Die vreemdeling se naam was blykbaar Victor Frankenstein, gebore in Genève uit 'n voorspoedige en liefdevolle pa en sy veel jonger vrou. Frankenstein se vroeë lewe was gevul met liefde en geluk. Sy twee broers was etlike jare jonger as Victor, maar voor hul geboorte het sy ouers die weeskind van 'n edelman, Elizabeth Lavenza, aangeneem.

Jong Frankenstein het hierdie verruklike meisie aanbid en
het in haar geselskap en dié van sy goeie vriend Henry
Clerval 'n idilliese kinderjare beleef.

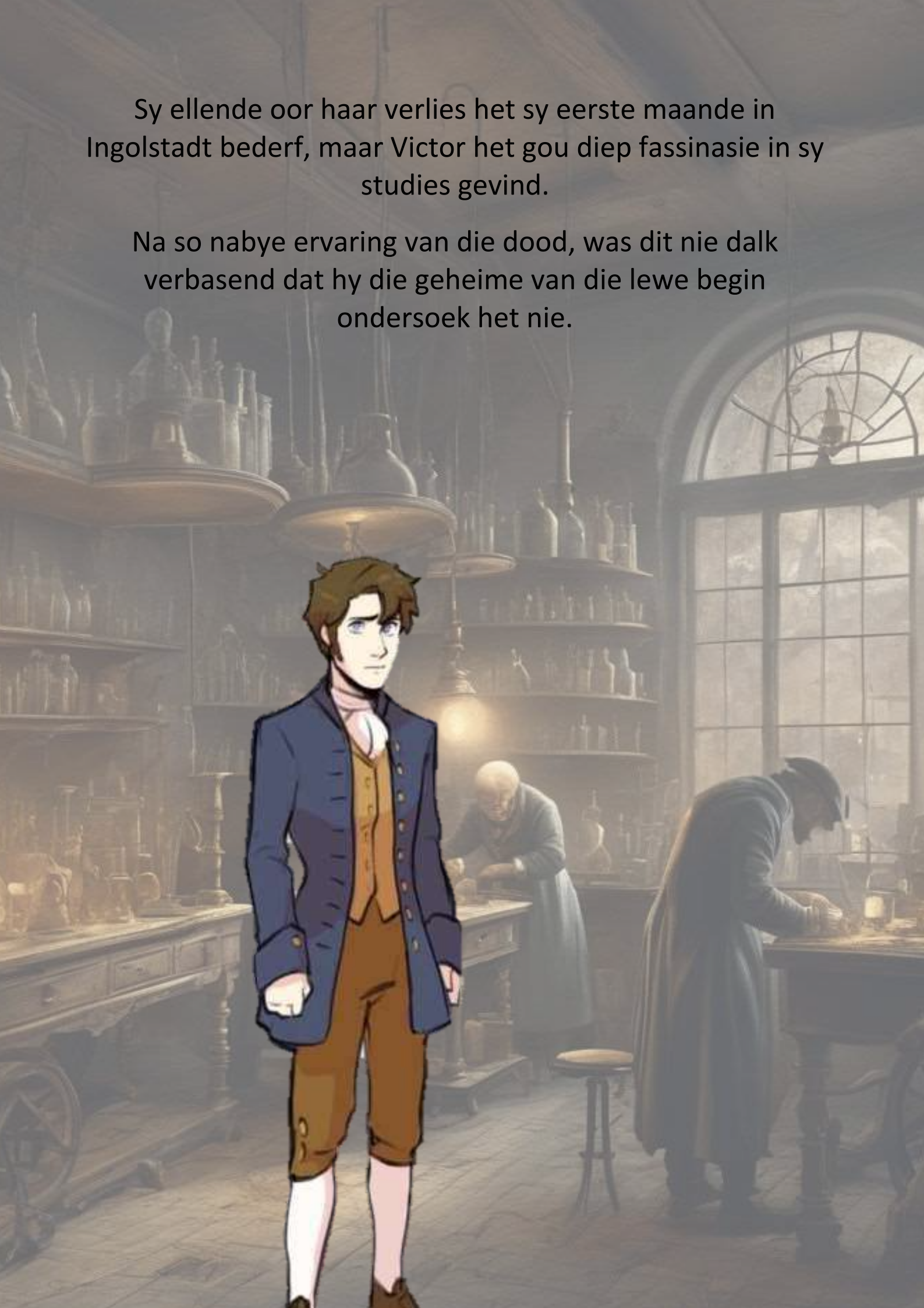

Victor was duidelik 'n intelligente seun en het sy studies geniet, wat hom gou laat dink het aan die diepste geheimenisse van die lewe self. Op sewentien was hy gretig om na die Universiteit van Ingolstadt te reis om sy studies van natuurlike filosofie en chemie ernstig te begin. Hy was verpletter toe sy geliefde ma op die vooraand van sy vertrek siek geword en gesterf het.

Sy ellende oor haar verlies het sy eerste maande in Ingolstadt bederf, maar Victor het gou diep fassinatie in sy studies gevind.

Na so nabye ervaring van die dood, was dit nie dalk verbasend dat hy die geheime van die lewe begin ondersoek het nie.

'n Ander man het dalk gebewe oor Victor se obsessie. Om die lewensvonk te bestudeer en wat gebeur as dit geblus word, het hy die verval van menslike lyke in die grootste besonderhede waargeneem. Na baie jare se navorsing het hy gevoel dat hy die geheim gevind het waarna hy gesoek het.

So opgewonde was die jong man se soektog dat hy skaars kontak gemaak het met sy familie en vriende. Hy kon net aan een ding dink, en sonder om stil te hou om die gevolge te oorweeg, het hy maande lank gewerk om 'n mens te bou uit liggaamsdele wat van lyke verkry is.

Op 'n reënige nag in November, ver na middernag, het Victor Frankenstein uiteindelik in sy missie geslaag. Onder sy gefassineerde oë, flikker die oë oop van die skepsel wat hy gemaak het, en sy groot ledemate begin beweeg. Frankenstein het oneindige sorg geneem om vir sy skepping die magtigste gelaatstrekke, die swartste hare, die witste tande en die helderste oë te kies, maar hy was nie voorbereid wat die verskrikking van sy voorkoms sou veroorsaak nie, wanneer dit gekombineer word in die lewe.

Verontwaardig, teleurgesteld en ontsteld het die jong wetenskaplike uit die kamer gevlug en die res van die nag desperaat in die stegies en binnehowe van die dorp deurgebring.

Vroeg die volgende oggend was Frankenstein verheug om sy ou vriend, Henry Clerval, te ontmoet, wat aangekom het om by die universiteit te studeer, maar Clerval was geskok oor die verandering in sy vriend.

Frankenstein het die moed bymekaargeskraap om na sy woonstel terug te keer en gevind dat die monster weg is, maar hy durf nie om dit met sy vriend te deel nie.

Die wetenskaplike het siek geword deur motte van onophoudelike werk. Vir weke lank het Clerval hom verpleeg, totdat hy gesond genoeg was om terug te keer huis toe na Genève.

Maar Frankenstein se gruwel was nog lank nie verby nie. Net voor hy vertrek het hy gehoor dat sy geliefde jonger broer, William, verwurg gevind was in bosse naby sy huis.

Frankenstein het hom na sy familie gehaas, maar kon op pad nie weerstaan om die toneel van sy broer se moord te besoek nie.

Die nag het geval. Terwyl die jong man deur die bos gestap het, is die omliggende berge skielik deur groot weerligstrale verlig, en swaar reën het die platteland begin slaan.

Te midde van die geweldige storm het Frankenstein skielik die afskuwelike figuur van sy skepping voor hom gesien. Hy was dadelik oortuig dat die wese William se moordenaar was. Die monster het teen die berghange verdwyn, en Frankenstein is huis toe.

Hier was daar ellende en wanhoop by die dood van 'n jong en pragtige seun, maar vir Frankenstein was daar nog 'n verskrikking.

Justine Moritz, 'n goeie diensmeisie wat deel van die huishouding geword het, is van William se moord beskuldig, die bewyse was min, maar in die stad wat gretig was vir wraak vir so 'n vuil daad, was dit genoeg om haar op te hang.

Vir Frankenstein, oortuig van die meisie se onskuld, was die verhoor en teregstelling marteling. Frankenstein kon nie sy skuldgevoelens en hartseer hanteer nie en het na die berge gevlug, met die hoop om in eensaamheid en stilte iets van sy gemoedsrus te herwin.

Toe hy eendag op 'n massiewe gletser gestap het, was hy genader deur die een wat hy die meeste gevrees het. Frankenstein se gevoelens het hom oorweldig. “Duiwel!” roep die jong man. “Vergaan, gemene insek! Of liever, bly, dat ek jou tot stof kan vertrap! En, o! Dat ek, met uitwissing van jou ellendige bestaan, daardie slagoffers kan herstel wat jy so diabolies vermoor het!”

Tot Frankenstein se verbasing het die monster nie net geantwoord nie, maar jammerlik en kragtig oor sy toestand gepraat. “Alle mense haat die ellendiges; hoe moet ek dan gehaat word, wat bo alle lewende dinge ellendig is! ... Jou doel om my dood te maak. Hoe durf jy so met die lewe spot? Doen jou plig teenoor my, en ek sal myne teenoor jou en die res van die mensdom doen.

As jy aan my voorwaardes voldoen, sal ek hulle en jou met vrede laat; maar as jy weier, sal ek die doodsmoed versadig totdat dit versadig is met die bloed van jou oorblywende vriende.

Oral sien ek saligheid, waarvan ek alleen onherroeplik uitgesluit is. Ek was welwillend en goed; ellende het my 'n vriend gemaak. Maak my gelukkig, en ek sal weer deugsam wees.”

'n Sombere reën het begin val, maar die monster se woorde het Frankenstein geraak. Hy het sy verantwoordelikheid gevoel teenoor die skepsel wat hy gemaak het, en hom gevolg na 'n nabygeleë berghut om sy storie te hoor.

By die lig van 'n paar kerse het die monster vertel hoe hy meer volledig mens geword het, spraak en die betekenis van emosies geleer het, hoewel hy van normale menslike gemak en sorg ontnem is. Toe hy na die liefde tussen mans en vroue, volwassenes en kinders kyk, het hy sy eie isolasie al hoe skerper gevoel.

Op 'n stadium het die ongelukkige wese 'n jong meisie van verdrinking in 'n stroom gered, maar 'n man met 'n geweer, wat gedink het hy wou haar leed aandoen, het op die grusame wese geskiet.

Alleen in die koue woud moes die monster self sy wond versorg, hoewel die pyn hom amper mal gemaak het. Dit het gelyk of elke gebeurtenis sy lewe meer ondraaglik gemaak het. Sy haat vir die man wat hom so 'n lewe gegee het, het gegroei en gegroei

Uiteindelik het die ellendige wese vertel hoe hy op William in die bos afgekom het. Die kind het geskree met die sug van hom, alhoewel die monster probeer verduidelik het dat hy hom geen kwaad bedoel het nie. Toe, noodlottig, vertel William sy naam, wat beteken om sy aanvaller, soos hy dit gesien het, te beïndruk met die naam van sy magtige pa. By die klank van die naam Frankenstein het die wese se gevoelens hom egter oorweldig.

Sy moord op die onskuldige seun was 'n poging om Victor self te beseer, die skepper van beide die afgryse wese en al sy ellendes. Uiteindelik het die wese vir Frankenstein van sy eise vertel. In 'n sekere sin was hulle eenvoudig en verstaanbaar. “Jy moet vir my 'n vrou skep met wie ek kan saamleef in die uitruil van daardie simpatie wat nodig is vir my wese. Dit kan jy alleen doen, en ek eis dit van jou as 'n reg wat jy nie moet weier om toe te gee nie.”

Aanvanklik het Frankenstein beslis geweier. Maar die monster se woorde het hom geraak, en hy het 'n vreemde deernis gevoel vir die skepsel wat hy geskep het. Uiteindelik het hy ingestem dat as die monster sou belowe om ver weg te gaan, waar niemand hom ooit sou sien nie, hy sou doen soos hy gevra het.

“Ek sweer,” het die monster geantwoord, “by die son, en by die blou lug van die hemel, en by die vuur van liefde wat my hart verbrand, dat as jy my gebed toestaan, terwyl hulle bestaan, jy my nooit weer sal aanskou nie. Moenie bang wees dat ek sal verskyn wanneer jy gereed is nie.”

Frankenstein het saam met sy goeie vriend Henry Clerval na 'n afgeleë eiland in die Orkneye gegaan om aan sy tweede skepping te werk ...

... maar twyfel oor sy optrede het by hom bly spook. Wat as die vroulike wese haar maat gehaat het en hy haar? Mag hulle nie 'n nog groter wraak op die wêreld in hul teleurstelling saai nie? Erger nog, wat as hulle alles in mekaar gevind het wat hulle begeer het en kinders so bang soos hulleself gehad het?

Frankenstein kyk op en sien sy skepsel deur die venster, 'n blik van gierigheid en afwagting op sy gesig. In vrees en afsku vir wat hy gedoen het, het Frankenstein sy werk vernietig.

Toe hy sien dat die wetenskaplike vasbeslote was oor sy besluit, het die monster 'n verskriklike vloek gelewer. “Man! Jy mag haat, maar pasop! Jou ure sal verbygaan in angs en ellende, en binnekort sal die grendel val wat jou geluk vir ewig van jou moet aftrek.

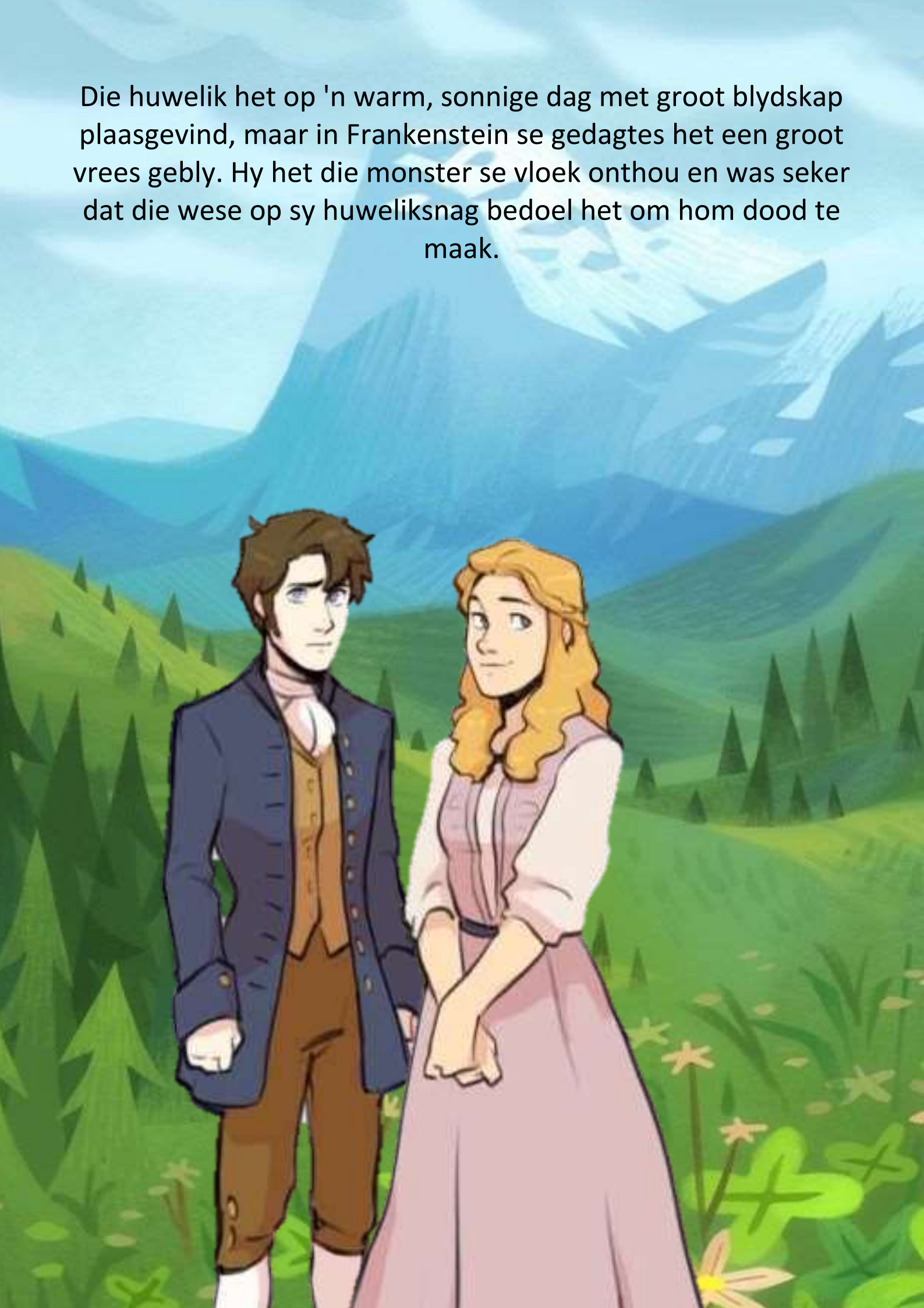
Ek kan sterf, maar eers sal jy, my tiran en pyniger, die son vervloek wat na jou ellende kyk. Pasop, want ek is vreesloos en daarom kragtig. Ek sal waak met die listigheid van 'n slang, dat ek met sy gif kan steek. Ek sal by jou wees op jou huweliksnag.”

Die volgende dag het Frankenstein se gruwels opnuut begin, toe die liggaam van Henry Clerval met groot vingermerke om sy nek ontdek is. Alhoewel Frankenstein eers self van die misdaad beskuldig en in die tronk was, is hy uiteindelik vrygespreek. Hy het teruggekeer na Genève, waar sy huwelik met sy geliefde Elizabeth lankal verwag is.

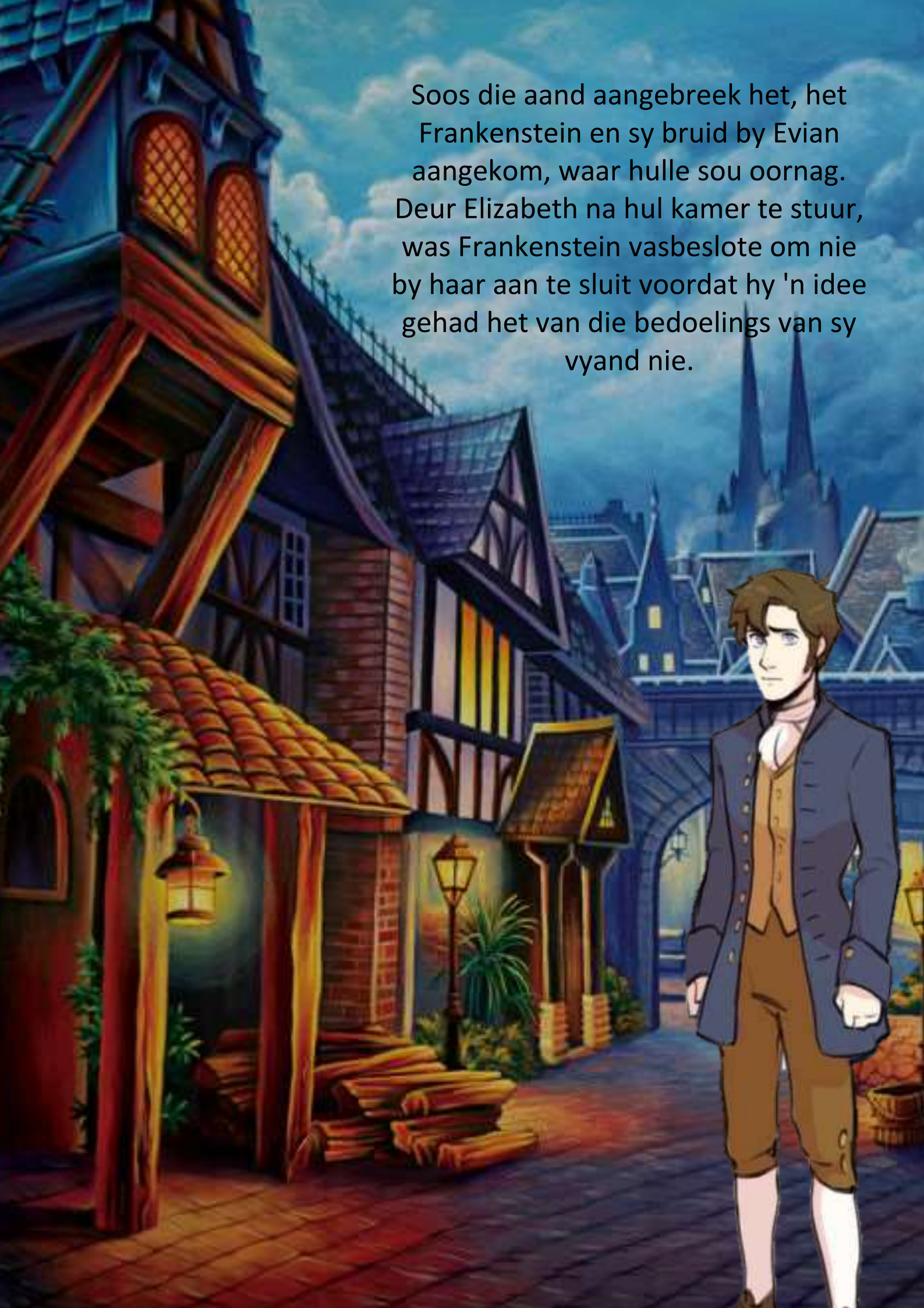

Die huwelik het op 'n warm, sonnige dag met groot blydschap plaasgevind, maar in Frankenstein se gedagtes het een groot vrees gebly. Hy het die monster se vloek onthou en was seker dat die wese op sy huweliksnag bedoel het om hom dood te maak.

Soos die aand aangebreek het, het Frankenstein en sy bruid by Evian aangekom, waar hulle sou oornag. Deur Elizabeth na hul kamer te stuur, was Frankenstein vasbeslote om nie by haar aan te sluit voordat hy 'n idee gehad het van die bedoelings van sy vyand nie.

In die flikkerende lamplig het hy die kamers en gange van die huis deursoek en geleidelik selfvertroue gekry aangesien geen teken van die wese gevind is nie. Skielik het 'n gil deur die lug geruk. In 'n oomblik het Frankenstein sy lot geweet. Dit was Elizabeth, nie hyself nie, wat die wese bedoel het om skade aan te doen.

Hy het haar kamer binnegestorm, maar dit was te laat.
Die pragtige meisie lê dood, die merke van die wese se
groot hande om haar nek. Kort daarna het
Frankenstein se pa ook gesterf, van 'n gebroke hart.

Op daardie oomblik het Frankenstein net een gedagte gehad: om die monster op te spoor en hom te vernietig. hy het hom altyd noordwaarts gevolg en hom uiteindelik met 'n slee oor die Arktiese ys gejaag. Dit was toe dat die ys in 'n storm opgebreek het en hulle albei amper doodgemaak het, dat Victor Frankenstein die skip onder bevel van Robert Walton ontmoet het. Frankenstein se ellende sou nie lank voortduur nie. Swak en moedeloos is hy kort daarna dood.

Later was Walton verbaas om 'n geluid te hoor in die kajuit waar sy liggaam gelê het. Toe hy die deur oopmaak, was hy geskok om die figuur van die monster te sien huil oor sy skepper. Die wese se laaste woorde aan Walton was. “Binnekort sal ek sterf. My gees sal in vrede slaap, of as hy dink, sal hy beslis nie so dink nie. Vaarwel.”

So gesê, het die monster van die venster af na 'n ysvlot
wat onder dryf, gespring. Die branders het hom
weggevoer in duisternis en verte.

Die verhaal van Frankenstein is geskryf deur Mary Shelley, vrou van die digter Percy Shelley, en gepubliseer in 1818. Sy en haar man het destyds by Heer Byron in Switserland gebly en hulleself in die aande geamuseer deur skrikwekkende stories langs die vuur te vertel.

Hierdie verhaal is sedertdien gewild. In die ellende van Frankenstein se skepping kan ons iets sien van die vrese van enige menselewe, en daar is soms gesê dat van al die karakters in die boek, dit die monster is wat werklik mens is.

THINK
DIGITAL ACADEMY